

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pirmininkui
Europos Komisijos pirmininkui
Europos Parlamento pirmininkui
Europos Sąjungos Tarybos pirmininkui

Mes, žemiau pasirašiusios *[skaičius]* nevyriausybinės organizacijos iš *[skaičius]* ES šalių narių, norime pareikšti gilų susirūpinimą dėl š. m. birželio 5 d. pasirodysiančio Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) sprendimo byloje *Coman ir kiti*. Šis sprendimas ES lygiu gali turėti įtakos ES teisės aktams, susijusiems su šeima ir santuoka, bei susilpninti kai kuriose šalyse įtvirtintą apsaugą (kai kur net konstituciniu lygiu) santuokai, kaip vieno vyro ir vienos moters sąjungai.

Coman byloje kalbama apie tos pačios lyties porą, kuriai Belgijoje buvo išduotas santuokos liudijimas. Pora norėjo, kad šis liudijimas būtų pripažintas ir Rumunijoje. Kai Rumunija, remdamasi savo nacionaline teise, atsisakė homoseksualus laikyti sutuoktiniais, šie pareiškė ieškinį. Byla galiausiai pateko į ESTT, kurio buvo paprašyta apibrėžti „sutuoktinių“ terminą ES laisvo asmenų judėjimo srityje.

Generalinis advokatas Melchior Wathelet apie *Coman* bylą š. m. sausio 11 d. pareiškė:
„Sąvoka „santuoka“ pagal valstybių narių bendrai pripažįstamą apibrėžtį nurodo dviejų skirtingos lyties asmenų sąjungą“, dabar man jau atrodo pasenusi. [...] Šis teisinis homoseksualių asmenų santuokų pripažinimas tiesiog parodo bendrą visuomenės raidą šiuo klausimu. Tai patvirtina statistiniai tyrimai; to pavyzdys taip pat yra Airijoje referendumu suteiktas leidimas tuoktis tos pačios lyties asmenims. Nors šis klausimas vis dar kelia įvairių jautrių aspektų, taip pat ir pačioje Sąjungoje, raida yra bendrų pokyčių dalis. Iš tikrųjų dabar šio pobūdžio santuoka pripažįstama visuose žemynuose. Taigi tai nėra su konkrečia kultūra ar istorija susijęs faktas, o kaip tik rodo universalų šeimų įvairovės pripažinimą.“¹

Mes, pasirašiusios NVO, siunčiame aiškia žinutę, kad jei ESTT priims Generalino advokato nuomonę ir Europos Komisijos poziciją, pagal kurią „sutuoktiniai“ apims ir „tos pačios lyties sutuoktinius“ kaip autonomišką apibrėžimą, nacionalinis santuokos reglamentavimas bus stipriai susilpnintas.

Šiuo metu šešios ES šalys narės (Rumunija, Bulgarija, Latvija, Lietuva, Lenkija ir Slovakija) nėra įteisinusios tos pačios lyties partnerystę. Keturiolika šalių narių santuoką apibrėžia kaip vieno vyro ir vienos moters sąjungą. Šešios iš jų tokį apibrėžimą yra įtvirtinusios savo konstitucijose. Vis dėlto visos šalys dėl ESTT sprendimo *Coman* byloje bus priverstos teisiškai pripažinti „tos pačios lyties santuokas“, sudarytas už jų teritorijos ribų. Jei valstybės narės bus priverstos pripažinti užsienyje sudarytas tos pačios lyties santuokas, jos nesugebės išlaikyti nacionalinio santuokos teisinio reguliavimo. Tai vadintina „ideologine kolonizacija“.

Sprendimas tik įneš daugiau chaoso ir susiskaldymo, o ne paskatins *harmonizaciją*. Dviejų „santuokos“ ir „sutuoktinių“ apibrėžimų egzistavimas – vieno demokratiniu būdu, net referendumu, įtvirtinto šalies viduje, o kito „importuoto“ iš kitų valstybių narių – sukurtų teisinį chaosą ir normų konfliktą, kuris netgi pamintų nacionalines konstitucijas. Su laiku nacionalinis santuokos apibrėžimas taptų visiškai beprasmiškas. Tai atneš pasipriešinimą.

¹Generalinio advokato Wathelet nuomonė dėl *Coman*, C-673/16, p. 57-58

Tuo metu, kai Europos Sąjunga stovi ant nestabilių pamatų, ESTT ir kitos ES institucijos turėtų stengtis dar labiau neskaldyti ir nesilpninti ES. **Nacionalinių (netgi konstitucinių) santuokos apibrėžimų silpninimas ir demokratinių procesų ignoravimas yra nepriimtinas ES – projektui, kuris buvo pastatytas ant pagarbos kultūrinei, religinei ir nacionalinei įvairovei.**